

SPROGMUSEET

Redaktør: Ole Stig Andersen

Israels sprog

 Af Morten Thing 9. januar 2012 • I kategorien [Lande](#) •

Israel har tre officielle sprog ifølge engelsk lovgivning i Palæstina fra 1922: *Engelsk*, arabisk og hebraisk. Da de jødiske indvandrere til Palæstina og Israel alle talte et andet sprog ved ankomsten end hebraisk, er antallet af talte sprog meget stort. Den største sprogbrugergruppe er hebraisk. Ifølge *Ethnologue* taler 4,8 mio. israelere hebraisk og omkring 1,3 mio. arabisk (flere former) og 100.000 engelsk.

Arabisk indtager en særstilling som landets oprindelige sprog. Men selv om der findes omkring 1,3 millioner arabisktalende, som så godt som alle er mindst arabisk-hebraisk-tosprogede, så modsvarer det ikke af en tilsvarende tosprogethed blandt de jødiske hebraisk-talende. Der er så få jøder, som kan arabisk, at de israelske efterretningsvæbner er kendt for at måtte ansætte arabere til at aflytte telefoner mm. *Hebraisk* er tvunget i arabiske skoler i hele forløbet, mens kun helt basal undervisning i arabisk gives i de hebraiske skoler. Udgifterne pr. elev er ca. 1000 \$ for hebraiske skoler, men under 200 \$ for arabiske skoler. Mange gange flere hebraiske sprogbrugere kommer på universitetet end arabiske sprogbrugere.

Israelske vejskilte på hebraisk, arabisk og engelsk

Blandt indvandrersprogene er *russisk* det største med 750.000 brugere. De russiske jøder kom til Israel efter Sovjetunionens opløsning, og de etablerede sig som en særlig sprogbrugergruppe ved siden af de hebraiske og arabiske. Ved tidligere immigrantgruppers ankomst havde Israel brugt meget krudt på at lære indvandrerne hebraisk, men dels var zionismen ikke længere så kraftig en ideologi, som den havde været, og dels var russerne en så stor gruppe, så det ville have krævet rigtig mange resurser.

Dertil kommer også den usikre stilling mange russiske jøder står i mht. at få israelsk statsborgerskab. Det kan man kun få, hvis ens mor er jøde, og da mange af de russiske jøder har en jødisk far og en russisk mor, kan de ikke få statsborgerskab. Russisk er ud over hebraisk, engelsk og arabisk det eneste sprog, der bruges til aviser i Israel, selvom deres oplag falder.

Den russisksprogede avis Kurber er udkommet i Israel siden 1991

Israels udenrigsminister Avigdor Liberman (f 1958 i Chişinău, Moldova, dengang Sovjetunionen). Udvandrede til Israel i 1979. Han taler russisk, rumænsk, hebraisk og engelsk (Foto: Michael Thaidigsmann)

Den tredjestørste sprogbrugergruppe er de *rumænsktalende*, som i 90erne udgjorde 250.000. Men sådan har det ikke altid været. Oprindeligt var *jiddish* det sprog, som flest jøder talte. Og det førte til en meget aggressiv sprogpolitik overfor brugen af jiddish. Biografer som viste jiddish film blev angrebet og enhver offentlig brug af jiddish blev søgt stoppet. Først med den mere moderate sprogpolitiske holdning, som kom med postzionismen, har jiddish igen kunnet markere sig med teater, biblioteker og undervisning. Selv på universiteter kan man nu studere sproget. Og ifølge *Ethnologue* er der 215.000 i Israel, som kan tale jiddish.

Antallet af ikke-religiøse jiddish-talende er på retur, mens antallet af religiøse jiddish-talende er på vej op. De såkaldte haredi eller ultraortodokse sekter bruger jiddish som internt dagligsprog og hebraisk i omgangen med andre israelere. Og da de ultraortodokse er den befolkningsgruppe, som får flest børn, bliver jiddish (både i Israel og i USA) genfødt som et religiøst sprog.

Omkring en halv million israelske jøder taler en *judeo-arabisk* dialekt, som varierer alt efter om de kommer fra Nordafrika, Irak eller Yemen. Derudover er der måske 100.000 som kan *polsk*, 100.000 som kan *judezmo*, 70.000 *ungarsk*, 70.000 *judeo-tat*, 60.000 *judeo-persisk*, 59.000 *judeo-georgisk* og 50.000 *bukharisk*.

Der er måske 200.000 som kan tale *tysk*, men det har været et ikke særligt anvendt sprog i Israel efter holocaust.

De etiopiske indvanderers største sprog er *amharisk* med 40.000 sprogbrugere mod 10.000, som taler *tigrinja*.

Seneste sprognyheder

1/10	Jørn Lund: Danmark er et grammatisk uland, og vores klapjagt på humaniora gør det værre - Politiken.dk politiken.dk
30/9	Ny dansk forskning rokker ved vores forståelse af grammatik - Politiken.dk politiken.dk
27/9	Khaled underviser i dansk på Youtube: Nu er han prisvinder www.tv2oj.dk
26/9	Sproget er digitaliseringsens sorte guld politiken.dk
23/9	The Loss of Language psmag.com
2/11	"Unserdeutsch" – the only German-based creole language - Deutschland.de - Your link to Germany www.deutschland.de
1/11	LALIT- Zourne Mondial Langaz Kreol: kot nou finn arive ? www.lexpress.mu
12/10	Forget Spadina Road, it's Ishpadinaa: Toronto street signs highlight indigenous history www.metronews.ca
1/10	Hidden in plain sight - Most people don't know they know most of the grammar they know www.economist.com
30/9	Scots: do you know your teuchters from your sassenchs? www.theguardian.com

FLERE NYHEDER >>>

Verdens sprog på Sproguseet.dk på et større kort

Nye kommentarer

Arturo til Hebraisk: Et genoplivet sprog eller et nyt sprog?
 Yunus til Two Turkish Loanwords in Swedish
 Sonstige til Den Danske Ordbog på nettet
 Mads Haupt til Er det forkert at splitte sammensatte ord?
 Monica Scheuer til Jødiske efternavne
 jane til Jødiske efternavne
 InglêS til Sprogene i Mozambique
 Birgit Eggert til Hvad er der blevet af Maren?
 Grethe Movsing til Hvad er der blevet af Maren?
 Henrik Klindt-Jensen til Ded borriijnholmska måled

Artikler om

aktuelle sprog [Alfabeter](#) [Anmeldelser](#) [arabisk](#)
 Biblen [bogstaver](#) [børn](#) [Danmark](#) **Dansk** [Dialekter](#)
 engelsk [esperanto](#) [Formidling](#) [fransk](#) [identitet](#)

De ti bud på amharisk

Morten Thing, dr. phil, forskningsbibliotekar

Roskilde Universitet

Læs også:

1. [Et jiddish et døende sprog?](#) Den dansk-jiddishe avis Yidishe folkshtime 30.5.1916 med portræt af den kendte jiddishe digter Sholem Aleykhem Jiddish er et germansk sprog, som formentlig er opstået for ca. 1000 år siden. Det...
2. [Hebraisk: Et genoplivet sprog eller et nyt sprog?](#) De 22 bogstaver (plus 5 særlige slutformer) i det hebraiske alfabet (tillige med deres talværdi). Læses fra højre til venstre. Der er ingen vokaler, hebraisk er et konsonantalphabet i lighed...
3. [Jødiske sprog](#) Ifølge databasen Ethnologue, eksisterer der følgende jødiske sprog: Judeoirakisk (jahudisk), judeomarokkansk, judeotripolitansk (tripolita'it), judeotunesisk og judeojementisk, som alle er judeoarabiske sprog; bibelhebraisk og ivrit (moderne hebraisk)...
4. [Jødisk sprogpolitik](#) Marmorplakette i Vilnius (Vilne på jiddish, Wilna på polsk) på litauisk og jiddish. I oversættelse lyder den: "Ved den barrikade, som var opbygget på dette sted, åbnede en deling kæmper..."

Tagget med: [amhari](#), [arabisk](#), [engelsk](#), [hebraisk](#), [Israel](#), [jiddish](#), [jøder](#), [jødiske sprog](#), [rumænsk](#), [russisk](#), [tsigrinja](#), [tysk](#)

Skriv en kommentar

Navn (kræves)

E-mail (kræves)

Hjemmeside

Send mig en e-mail når der kommer flere kommentarer.

konsonanter **Medier** modersmål Musik Navne norsk **Ord**
 ordbøger ordforråd **oversættelse** Plansprog **religion**
 romanske sprog russisk Sjøv skriftsprog sprogdød Sproggeografi
sprogkort Sprogpolitik sprogteknologi
 svensk truede sprog tv tyrkisk tysk **Udtale**
 Underholdning **video** vokaler

Arkiv	Resources
januar 2015	Ethnologue: Languages of the World
december 2014	Forvo – All the Words in the World. Pronounced.
november 2014	LL-Map: Language and Location
maj 2014	Minority Rights Group
marts 2014	OmniGlot. Writing Systems and Languages of the World
februar 2014	UNESCO Atlas of the World's Languages in Danger
oktober 2013	World Atlas of Linguistic Structures (WALS)
august 2013	
marts 2013	
januar 2013	
december 2012	
november 2012	
oktober 2012	
september 2012	Resurser
juli 2012	Bogstavlyd
juni 2012	Dansk sprognævn
maj 2012	Den danske ordbog
april 2012	Dialekt.dk
marts 2012	dk.kultur.sprog
februar 2012	Korpus.dk
januar 2012	Nye ord i dansk på nettet (NOID)
december 2011	Ordbog over det danske sprog
november 2011	Ordnet. Dansk sprog i ordbøger og korpus
oktober 2011	Sproget.dk
september 2011	Svenska Akademien
august 2011	Ø (Schwa.dk)
juli 2011	
juni 2011	
maj 2011	
april 2011	
marts 2011	
februar 2011	
januar 2011	
december 2010	
november 2010	
oktober 2010	
september 2010	
juni 2010	
maj 2010	
april 2010	
marts 2010	

februar 2010
januar 2010
december 2009
november 2009
oktober 2009
september 2009
august 2009
juli 2009
juni 2009
maj 2009
april 2009
marts 2009